

GANG I HJULENE

Ni konkrete forslag fra handicapbevægelsen
til at få krise vendt til vækst og velfærd

DH

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

FRA KRISE TIL VÆKST OG VELFÆRD

Vi står i en sundhedskrise og ruller snart ind i en økonomisk krise. I handicaporganisationerne vil vi bidrage med løsninger, så Danmark får krisen vendt til vækst og bedre velfærd. Vi præsenterer derfor DH's vækstpakke med ni forslag til at få gang i hjulene.

I handicaporganisationerne mærker vi med handicap og vores pårørende konsekvenserne af coronakrisen. Nogle af os har fx mistet samværet med vores barn, andre vores arbejde og mange af os med handicap har fået forværret vores fysiske og psykiske tilstand under krisen. I handicaporganisationerne kæmper vi for at få vores hverdag, fællesskaber og liv tilbage.

Vi vil også kæmpe for, at vi får et endnu bedre Danmark tilbage. Det gør vi ved at få økonomien

i gang igen. Men vi får også lagt stenene til et bedre samfund, hvis vi tænker klogt nu.

Derfor skal vi sætte ind på den korte bane med fx at give nogle mennesker mulighed for ekstra fysioterapi eller lidt ekstra penge mellem hænderne i denne tid. På den lange bane skal vi styrke eksempelvis sundheden hos flere mennesker og skabe et mere tilgængeligt samfund for mennesker med handicap og andre grupper som f.eks. ældre, midlertidigt syge og gravide.

Hvis vi giver disse forslag liv, holder vi både hånden under dansk økonomi og giver flere mennesker med handicap mulighed for at deltage og bidrage til fællesskabet under og efter coronakrisen.

VI FORESLÅR

- Udbetaling af obligatorisk pensionsopsparing
- Mere fleksible erhvervsuddannelser
- Suspendere rammen for vederlagsfri fysioterapi
- Styrke sundhedsindsatsen på botilbud
- Styrke tilgængelighedspuljen
- Skab tilgængelige boliger med Bolig-jobordningen
- Sæt gang i kommunale investeringer i tilgængelighed
- Investering i bedre adgang til naturen
- Investering i bedre adgang til togstationer

NI FORSLAG

UDBETALING AF OBLIGATORISK PENSIONSOPSPARING

1 For at stimulere økonomien bør borgere på overførselsindkomst med en obligatorisk pensionsopsparing hos ATP få mulighed for at få pengene udbetalt i årene 2020-2022. Eftersom midlerne vil gå til lavindkomstgrupper er det DH's vurdering, at pengene i høj grad vil gå til forbrug. Pengene er allerede afsat som en udgift for statskassen. Initiativet vil betyde udbetaling af op til omkring 300 mio. kr. i 2020, ca. 800 mio. kr. i 2021 og 1,1 mia. kr. i 2022.

MERE FLEKSIBLE ERHVERVSUDDANNELSER

2 Mennesker med handicap er udsatte på arbejdsmarkedet under coronakrisen, hvor mange mennesker mister deres arbejde. Der er en stærk sammenhæng mellem uddannelse og beskæftigelse. Derfor foreslår DH, at unge med handicap i de kommende år tilbydes erhvervsuddannelser (EUD) på fleksible vilkår og derved få flere med handicap i beskæftigelse, når samfundet kommer i gang igen. Initiativet koster 20 mio. kr. i perioden 2020-2023.

VEDERLAGSFRI FYSIOTERAPI

3 Manglende genoptræning og rehabilitering medfører forringet livskvalitet. Det kan også betyde, at du mister arbejdsevnen og får konsekvenser for dit arbejdsliv. Samtidig betyder coronakrisen at der oparbejdes pukler, som venter på at blive afviklet. Vederlagsfri fysioterapi er styret af et økonomisk rammeloft aftalt mellem overenskomstparterne. DH foreslår at suspendere det aftalte loft i 2020 og 2021. Formentlig vil loftet for 2020 ikke blive nået på grund af den store nedbremsning i aktiviteten. For 2021 kan man med forsigtighed skønne, at den potentielle aktivitet vil være højere end loftet. Fjernes loftet for 2020 og 2021, vil det samlet set næppe føre til øgede offentlige udgifter for de to år.

STYRKE SUNDHEDSINDSATSEN PÅ BOTILBUD

4 Beboere på botilbud har ofte store sundhedsmæssige problemer. Coronakrisen har forstærket problemerne på grund af nedlukning af aktiviteter, besøgsforbud, ringere adgang til træning og behandling mv. DH foreslår udover permanent at indføre jævnlige helbredstjek, at der afsættes 100 mio. kroner i perioden 2020-2022 til et ekstraordinært løft af personalets kompetencer og initiativer til at forebygge sygdom, nedsat funktionsevne og forringelse af livskvalitet. Heraf afsættes 20 mio. kr. i 2020-2022 til at udbrede sikre medicinrutiner. Det kan konkret ske ved at udbrede værktøjet "I sikre hænder" til botilbud. På permanent basis bør tidlig opsporing af sygdom hos særligt sårbare forbedres gennem jævnlige helbredstjek hos praktiserende læge. Det vurderes at koste 100 mio. kr. årligt.

STYRKE TILGÆNGELIGHEDSPULJEN

5 Tilgængelighedspuljen yder tilskud til at forbedre den fysiske tilgængelighed til eksisterende bygninger, der yder borgerrettet service. I dag mangler der handicapvenlig adgang til to ud af fem sundhedsklinikker på landsplan. DH foreslår, at tilgængelighedspuljen øges og forlænges, samt at tilskuddet til at forbedre tilgængeligheden til sundhedsklinikker øges. DH foreslår også, at der afsættes et beløb til gratis rådgivning ved renoveringsprojekter generelt, og at der laves en indsats med oplysning om tilgængelighed i forbindelse med at der i øjeblikket sættes skub i byggeri og renoveringer. DH foreslår, at der samlet afsættes 100 mio. kr. over perioden 2020-2022, hvoraf 28,2 mio. kr. allerede er bevilliget.

SKAB TILGÆNGELIGE BOLIGER MED BOLIG-JOBORDNINGEN

6 Med bolig-job ordningen er der kommet skub i at energioptimere og klimasikre vores boliger. Ordningen kan med fordel udvides til at omfatte forbedringer af tilgængelighed af boliger. DH foreslår, at bolig-jobordningen udvides til at omfatte tilgængelighedstiltag som fx niveaufri adgang, greb mv. i perioden 2020-2022. Den nuværende boligjob-ordning har en skatteomkostning på ca. 800 mio. kroner. DH vurderer med en vis usikkerhed, at det vil stige med 50 mio. kr.

SÆT GANG I KOMMUNALE INVESTERINGER I TILGÆNGELIGHED

7 Der er et stort behov for at fremme tilgængeligheden til offentlige byrum, bygninger og lokaler, veje og andre transport-anlæg, fritidstilbud, parker, natur mv. i kommunerne. Derfor bør der afsættes en ekstra lånepulje i 2020 og 2021 målrettet kommunale investeringer i tilgængelighed på i alt 750 mio. kr, dvs. 375 mio. kr. ekstra pr. år. En lånepulje vil hjælpe kommuner, der mangler likviditet til at sætte anlægsarbejder og renoveringsprojekter i gang. Ophævelsen af det kommunale anlægsloft foreslås desuden forlænget til også at gælde i 2021.

INVESTERING I BEDRE ADGANG TIL NATUREN

8 Coronakrisen har vist os, hvor vigtigt det er at kunne få adgang til naturen. Naturen giver mulighed for samvær. Naturen giver også mulighed for aktiviteter, der øger sundheden for mennesker med handicap. Der mangler desværre både overblik over tilgængelige natursteder, og at flere natursteder bliver tilgængelige for mennesker med handicap. DH foreslår, at der afsættes 5 mio. kr. til en pulje, der specifikt skal gå til at give bedre adgang til naturen for mennesker med handicap.

INVESTERING I BEDRE ADGANG TIL TOGSTATIONER

9 Mange togstationer er ikke tilgængelige, hvilket både giver mange mennesker med handicap og rejsende med barnevogne, cykler og kufferter problemer med at rejse med tog. DH foreslår, at man i 2020 og 2021 sætter 500 mio. kr. af til at lave initiativer som niveaufri adgang, ledelinjer og standardperronhøjder, der gør togstationer mere tilgængelige for mennesker med handicap. Tilgængelighed til togstationer vil være en naturlig del af den kommende infrastrukturplan, og den nuværende situation gør det oplagt at fremrykke initiativerne.

LØFT AF BESKÆFTIGELSEN MED OVER 1.000 PERSONER I 2021 OG 2022

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har lavet beregninger på de økonomiske effekter af DH's forslag. Samlet set vil DH's forslag kunne bidrage til at løfte beskæftigelsen de kommende år. Det fremgår af tabellen nedenfor, som gengiver den samlede effekt af DH's væksttiltag.

I 2020 vil tiltagene øge beskæftigelsen med ca. 600 personer, mens tiltagene øger beskæftigelsen med godt 1.000 personer i 2021 og 2022.

Den offentlige saldo forværres i 2020 med ca. 55 mio. kr. i 2020.

I 2020 har staten godt nok umiddelbare merudgifter for over 700 mio. kr. som følge af tiltagene, men forslaget om at udbetale den obligatoriske pensionsopsparing (som ikke koster staten noget ekstra da pengene allerede er afsat på finansloven) betyder, at man får fremrykket nogle skatteindtægter, som man ellers først ville have fået ind, når borgerne gik på pension. Dertil kommer flere momsindtægter fra det øgede forbrug, som udbetalingen af pensionsopsparingen skaber.

Endelig betyder den højere beskæftigelse, at der kommer flere skatteindtægter fra arbejdsindkomst og færre udgifter til overførselsindkomst.

I de efterfølgende år bliver effekten på den offentlige saldo endda positiv. Det skyldes, at der fremrykkes skat på 500 mio. kr. i 2021 og 700 mio. kr. i 2022, som følge af udbetaling af den obligatoriske pensionsopsparing.

Hertil kommer moms og afgifter af de penge som udbetales, samt skat og sparende overførsler som følge af de ca. 1000 personer, som kommer mere i beskæftigelse. Dette mere end opvejer de umiddelbare offentlige udgifter på 737 mio. kr. i 2021 og 112 mio. kr. i 2022.¹

EFFEKTER	2020	2021	2022
Beskæftigelse (1.000 personer)	0,6	1,1	1,2
BNP-niveau (procent)	0,04	0,06	0,07
Samlet saldoeffekt (mio. kr.)	-55	649	1.674

Kilde: AE på baggrund af beregninger på ADAM.

EFFEKTER: FORSLAG 1, 7 og 9	2020	2021	2022
Beskæftigelse (1.000 personer)	0,5	1,0	1,1
- som følge af forslag 7 og 9	0,4	0,5	0,1
- som følge af forslag 1	0,1	0,5	1,0
BNP-niveau (procent)	0,03	0,06	0,06
Samlet saldoeffekt (mio. kr.)	-13	693	1.715

Anm.: Offentlige investeringer er løftet med tilsvarende beløb som i tabel 1.

Kilde: AE på baggrund af beregninger på ADAM.

Du kan finde beregningerne fra Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd på de økonomiske effekter af DH's forslag ved at gå ind på www.handicap.dk/vaeksteffekt.

UDDYBNING AF FORSLAGENE

1. UDBETALING AF OBLIGATORISK PENSIONSOPSPARING

Som følge af coronakrisen er økonomien gået i stå og forbruget i samfundet ligeså. Der er behov for tiltag, der stimulerer forbruget.

DH foreslår, at man i årene 2020-2022 giver borgere med en obligatorisk pensionsordning hos ATP mulighed for at få deres opsparede midler udbetalt. For en førtidspensionist vil det i 2020 betyde 648 kr. udbetalt, cirka 1400 kr. i 2021 og cirka 2000 kr. i 2022.

Samlet set vil det for 2020 år dreje sig om op til omtrent 300 mio. kr., i 2021 ca. 800 mio. kr. og i 2022 1, mia. kr. Langt størstedelen vil gå direkte til forbrug, da pengene udbetales til lavindkomstgrupper som f.eks. førtidspensionister. Pengene allerede er afsat som en udgift for statskassen.

I forbindelse med opsigelsen af satspuljeforliget ved Finanslovsaftalen 2019, blev det vedtaget at oprette en obligatorisk pensionsopsparing for borgere på overførselsindkomst. Denne finansieres ved, at mindre reguleringen af overførselsindkomsterne fra og med 2020 går til pensionsopsparingen, hvor den før gik til satspuljen. I 2020 drejer det sig om 0,3 procent, i 2021 0,6 procent stigende med 0,3 årligt frem til 2029.

Da modtagerne af de udbetalt pensionsmidler som udgangspunkt er en gruppe med meget lav indkomst, er det DH's vurdering, at en meget stor del af midlerne vil gå direkte ud i økonomien og ikke til opsparing eller lignende.

2. MERE FLEKSIBLE ERHVERVSUDDANNELSER

Markant færre unge med handicap tager en ungdomsuddannelse, sammenlignet med unge uden handicap. Det er der mange årsager til. Nogle unge med handicap har brug for særlige vilkår, som fx lavere studieintensitet og længere tid til uddannelsen for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse. Nogle af de unge vil formentlig få behov for et fleksjob eller at arbejde på nedsat tid.

I en situation med lavkonjunktur eller krise som den nuværende, risikerer mennesker med handicap at komme længere væk fra arbejdsmarkedet. Vi skal sikre, at flere unge med handicap tager en uddannelse, så de ikke skubbes ud i permanent offentlig forsørgelse. Der er brug for at tænke i nye løsninger.

DH foreslår, at der i et pilotprojekt etableres forsøg med erhvervsuddannelser med særligt tilrettelagte hold for elever med handicap. Den særlige tilrettelæggelse kan handle om fleksibilitet i tid eller intensitet. Det kan også handle om særlig fysisk eller pædagogisk tilrettelæggelse, eksempelvis med inspiration fra gymnasiale uddannelser, der har erfaringer med særlige linjer og initiativer for elever med handicap.

De særlige tilrettelagte forløb skal i første omgang igangsættes og afprøves med en rimelig geografisk spredning, inden for de mest relevante erhvervsuddannelser. Det er i den sammenhæng vigtigt, at der er en vis volumen i antallet af elever. Samtidigt kan man med fordel indtænke uddannelser, hvor der er mangel på arbejdskraft. Projektet gennemføres i samarbejde med Danske Erhvervsskoler og Gymnasier (DEG) og relevante uddannelsesinstitutioner.

Der afsættes 20 mio. kr. til et udviklingsprojekt: Der etableres 2-3 uddannelsesretninger, geografisk fordelt på 3-4 steder i landet. Forsøget skal køre i 3-4 år. Det svarer til 6-12 hold/klasser/tilbud med særligt tilrettelagt EUD.

På en gymnasial uddannelse er det muligt at strække uddannelsen over længere tid og dermed sænke det ugentlige timetal. Det er ikke muligt på EUD. De begrænsede muligheder for en fleksibel tilrettelæggelse udgør således en barriere for, at unge med handicap kan tage en erhvervsuddannelse (EUD).

EUD er en vekseluddannelse, der foregår ca. 1/3 af tiden på skole og 2/3 i praktikvirksomheder. Det kan godt lade sig gøre at tage praktiktiden på nedsat tid, såfremt virksomheden indvilliger i dette. Eleven betaler selv for den nedsatte tid i form af lavere løn, da der ikke findes en økonomisk kompensationsordning, som fx fleksjobordningen for elever på nedsat tid i praktikken. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at tage skoledelen på nedsat tid. Det gør det vanskeligt at gennemføre for elever, der på grund af handicap, har brug for nedsat tid.

3. SUSPENDERE RAMMEN FOR VEDERLAGSFRI FYSIOTERAPI

Coronakrisen har sat store dele af den vederlagsfri fysioterapi i stå. Kun den allermost kritiske træning er blevet gennemført, holdtræning har været sat helt i stå. Der må forventes en samlet nedgang i indsatsen i 2020. Det vil få langsigtede konsekvenser, hvis ikke indsatsen for at genoptræne de mange med behov for genoptræning og rehabilitering øges. Manglende genoptræning og rehabilitering går ud over livskvalitet og funktionsevne. Arbejdsevnen forringes hos dem, der er på arbejdsmarkedet eller i uddannelse.

Vederlagsfri fysioterapi er styret af en økonomisk ramme (et loft), aftalt mellem overenskomstparterne. Rammen er på ca. 1 mia. kr. årligt. Overskrides rammen, nedsættes behandlernes honorar det følgende år, og aktiviteten begrænses tilsvarende.

DH foreslår at suspendere den aftalte ramme i 2020 og 2021. Der bør ikke være begrænsninger på aktiviteten i denne periode. Fokus skal være på at afvikle punkter og forhindre forværring af tilstanden hos de mange patienter med behov for fysioterapi.

DH forventer ikke, at en suspension af de aftalte rammer samlet set vil føre til øgende offentlige udgifter. Formentlig vil loftet for 2020 ikke blive nået pga. den store nedbremsning i aktiviteten. For 2021 vil den potentielle aktivitet til gengæld sandsynligvis være højere end loftet.

Det er kun de allermest kritiske tilfælde, som fysioterapeuter har set fysisk eller over video. Det har resulteret i et stort efterslæb og en arbejdspekkel inden for alle former for genoptræning og rehabilitering. Der er behov for en hurtig genåbning af denne del af sundhedsvæsenet efter mange ugers nødberedskab. I modsat fald kan det få alvorlige konsekvenser for livskvalitet og funktionsevne hos borgerne.

Der vil være mange positive effekter af at få patienter med kroniske sygdomme og fysiske handicap i gang igen med fysisk træning og behandling. Højere livskvalitet, bedre mental sundhed, mindre ensomhed, bedre muligheder for at udføre dagligdags aktiviteter samt passe arbejde og uddannelse.

4. STYRKE SUNDHEDSINDSATSEN PÅ BOTILBUD

Beboere på botilbud har ofte store sundhedsmæssige problemer. Coronakrisen har forstærket problemerne på grund af nedlukning af aktiviteter, besøgsforbud, ringere adgang til træning og behandling mv. Sundhedsindsatsen over for beboerne bør derfor styrkes for at forebygge sygdom, nedsat funktionsevne og forringelse af livskvalitet.

Sundhedsfremme og forebyggelse skal løftes. Det skal ske gennem bedre rammer for træning, motion, god kost, social kontakt og fællesskab, god tandsundhed, sikker håndtering af medicin mv. Desuden bør der sikres bedre adgang til tidlig opsporing af sygdom og efterfølgende behandling.

DH foreslår, at der afsættes 100 mio. kr. i perioden 2020-2022 til et ekstraordinært løft af personale kompetencer og bedre rammer for sundhedsfremme, heraf afsættes 20 mio. kr. 2020-2022 til at udbrede sikre medicinrutiner. Det kan konkret ske ved at udbrede værktøjet "I sikre hænder" til botilbud – et værktøj som bl.a. Dansk Selskab for Patientsikkerhed har udviklet.

Tidlig opsporing af sygdom hos særligt sårbare bør forbedres gennem jævnlige helbredstjek hos praktiserende læge. Det vurderes at koste 100 mio. kr. årligt at indføre helbredstjek som en vedvarende tilbud: <https://handicap.dk/arbejder-vi-for/vidensbank/forebyggende-helbredsundersogelse-sundhedstjek-forslag>

Det er veldokumenteret, at der er problemer med sundheden hos beboere på botilbud. Generelt er der en højere overdødelighed blandt borgere med udviklingshæmning (14 år) og borgere med alvorlige psykiske lidelser (15-20 år). Der er mange faktorer, der ligger bag. En årsag er ulighed i adgangen til det, der fremmer det sunde liv: sund kost, motion osv. En anden er, at det kniber for mange beboere med at tage hånd om egen sundhed og komme til lægen. En tredje er, at en del botilbud godt kunne bruge mere sundhedsfaglig viden og kompetence. Endelig er der fortsat udfordringer med at håndtere medicin korrekt nogle steder. Se <https://handicap.dk/arbejder-vi-for/vidensbank/medicinfejl-paa-bosteder>.

Desuden har Coronakrisen forstærket allerede eksisterende udfordringer med sundheden: besøgsforbud, begrænset eller ingen adgang til træning og fysioterapi, nedlukning af fritidsaktiviteter, ringere adgang til læge og sygehus, stærkt fald i henvisning til psykiatriske afdelinger mv.

5. STYRKE TILGÆNGELIGHEDSPULJEN

Der er stadig alt for mange serviceydelser til borgere, som leveres i bygninger, som ikke er fysisk tilgængelige. Det betyder, at det kan være vanskeligt for en person med handicap at komme til tandlægen eller speciallæge. I den kommende periode, hvor der forventes ekstra mange anlægsinvesteringer for at holde gang i økonomien, er det vigtigt at tænke sikre tilgængelige løsninger i forbindelse med renoveringer mv.

DH foreslår, at tilgængelighedspuljen øges til 100 mio. kr. Desuden forlænges tidsperioden for at kunne ansøge om tilskud til som minimum også at omfatte 2022. For at få fokus på tilgængelighed til sundhedsklinikker, foreslår vi at forhøje tilskuddet, der kan modtages af sundhedsklinikker til 80 %. Derudover foreslår vi en mere fleksibel administration af puljen, fx at der er løbende godkendelse af projekter.

I rammen af tilgængelighedspuljen skal der afsættes 2,5 mio. kr. pr. år til gratis rådgivning, hvor konkrete renoveringsprojekter kan få telefonisk rådgivning om bl.a. tegninger, løsninger mv. Rådgivningen placeres hos Videnscenter om Handicap. Derudover skal 500.000 kr. af puljen afsættes til at udbygge eksisterende hjemmesider hos f.eks. Bygherreforeningen med gode råd og vejledning til at sikre, at tilgængelighed tænkes ind fra start. Denne vejledning skal også tilbyde konkrete eksempler på tilgængelighedsrenoveringer af fx skoler, afholdelse af webinar om bygningsreglementet og formidling af eksisterende viden om tilgængelighed. Det skal sikre let adgang til viden om tilgængelighed for de ansvarlige for byggeprocesserne. Bygherreforeningen er projektledere. Der er allerede afsat 28,2 mio. kr. i tilgængelighedspuljen for 2020, så forslaget koster netto 72 mio. kr.

Tilgængelighedspuljen skal forøge tilgængeligheden for borgere med handicap, så de får mulighed for at deltage i samfundslivet i samme omfang som andre borgere. Tilgængelighedspuljen yder tilskud til tilgængelighedsforbedringer i eksisterende byggeri. Den er på 28,2 mio. kr. og tilskuddet til et projekt kan maksimalt udgøre 50 pct. af det samlede beløb. Tilskudsmodtager bidrager dermed selv med mindst 50 pct. af det samlede beløb.

6. SKAB TILGÆNGELIGE BOLIGER MED BOLIG-JOBORDNINGEN

Håndværkerfradraget giver mulighed for at trække en række service- og håndværksydelser fra i skat. Mange boliger er ikke tidssvarende i forhold til tilgængelighed. I en periode hvor der er brug for at sætte gang i økonomien er det oplagt også at give bedre mulighed for at fremtidssikre sit hjem eller fritidsbolig, så det er mere tilgængeligt. På den måde kan man f.eks. fremtidssikre sin bolig ift. en fysisk funktionsnedsættelse med alderen eller øge mulighed for at gøre hjemmet tilgængeligt for pårørende eller venner med nedsat fysisk funktionsevne mv.

DH foreslår, at bolig-jobordningen udvides til at omfatte fradrag for håndværkerydelser ved etablering af tilgængelighedstiltag som niveaufri adgang til boligen, fjernelse af dørtrin, etablering af brede døre, greb og gelændere samt løfteplatform, trappelift og handicaptoliet. Den nuværende boligjob-ordning har en skatteomkostning på ca. 800 mio. kroner, og DH vurderer med en vis usikkerhed, at det vil stige med 50 mio. kroner.

Med håndværkerfradraget for 2020 kan man bl.a. få fradrag for håndværkerydelser på 12.500 kr. pr. person for arbejds løn til håndværksydelser. Hvis man har varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal kommunen ifølge serviceloven yde hjælp til boligindretning, når indretningen er nødvendig for at gøre boligen bedre egnet som opholdssted. Borgerne, der er omfattet af hjælp via serviceloven, er derfor ikke målgruppen for forslaget.

7. SÆT GANG I KOMMUNALE INVESTERINGER I TILGÆNGELIGHED

Personer med handicap har ofte svært ved at benytte kommunens tilbud på lige fod med andre. Byrum, folkeskoler, bygninger og lokaler, veje og andre transportanlæg, fritidstilbud, parker, natur mv. er kun i begrænset omfang fuldt ud tilgængelige for dem.

DH foreslår, at der afsættes en ekstra lånepulje i 2020 og 2021 målrettet kommunale investeringer i tilgængelighed på i alt 750 mio. kr., dvs. 375 mio. kr. ekstra pr. år. En lånepulje vil hjælpe kommuner, der mangler likviditet til at sætte anlægsarbejder og renoveringsprojekter i gang. Anlægsloftet foreslås desuden også ophævet i 2021. Det skyldes, bl.a. at det kan tage tid at sætte projekter i gang på grund af udbudsregler, høringer mv. Indsatsen vil være lånefinansieret og belaster dermed kun i mindre grad de offentlige finanser. De samfundsøkonomiske virkninger i den nuværende situation vil være positive, da investeringerne fremmer beskæftigelsen.

Forslaget vil lette borgere med handicaps adgang til at deltage aktivt i lokalsamfundet. Der er mange indsatser, der vil gavne: Elevatorer, kantsten der fjernes, ledelinjer til blinde og svagsynede, niveaufri adgang til museer, naturstier for gangbesværede, fritidstilbud der rummer alle, allergivenlige rum, information der kan forstås og tilgås af mennesker med kognitive vanskeligheder osv.

Det er aftalt mellem regeringen, KL og Danske Regioner, at anlægsloftet på 19,1 mia. kr. ophæves i 2020. Der er desuden afsat en lånepulje på 500 mio. kr. i 2020. Formålet er at tilskynde kommunerne til at fremrykke anlægsinvesteringer.

Ved at målrette en del af indsatsen mod forbedringer af tilgængeligheden får man samtidig løftet standarden for naturarealer, byrum, bygningsmasse og tilbud i kommunerne til gavn for en stor gruppe borgere.

8. INVESTERING I BEDRE ADGANG TIL NATUREN

Coronakrisen har vist os, hvor vigtigt, det er at kunne få adgang til naturen. Naturen kan give mulighed for samvær og mulighed for aktiviteter, der øger sundheden for mennesker med handicap. Mange mennesker med handicap har ikke mulighed for at komme ud i naturen, enten fordi den ikke er tilgængelig, eller fordi de ikke ved, hvor der f.eks. er lavet tilgængelige naturstier. Derfor er der behov for at få et samlet overblik over, hvilke steder i naturen, der er tilgængelige. Og der er behov for at gøre flere steder i naturen tilgængelige for mennesker med handicap.

DH foreslår, at der afsættes en pulje på 5 mio. kr., der specifikt skal gå til at give bedre adgang til naturen for mennesker med handicap. Puljen kan bruges til at gøre natursteder og naturstier mere tilgængelige. Den kan også bruges til at lave information, der giver et overblik over, hvor der er tilgængelige natursteder og naturstier. Dette kan f.eks. gøres ved at mærke tilgængelige natursteder. Puljen skal administreres af Friluftsrådet.

Den sikreste måde at kunne mødes med andre i den nuværende situation, er ved at mødes ude i naturen. En del mennesker med handicap er i risikogruppen og vil derfor i længere tid end den resterende befolkning skulle holde afstand og mødes sikkert. Derfor er det vigtigt, at der findes steder i naturen, der er tilgængelige for mennesker med handicap. Og det er vigtigt, at der findes information om, hvor de tilgængelige natursteder findes.

Den samlede forskning har vist at der er en positiv sammenhæng mellem natur og sundhed. En arbejdsrapport fra Københavns Universitet (2017) om sundhedsfremmende natur for mennesker med bevægehandicap viser, at: "mennesker med bevægelsehandicap ofte kan have flere helbredsudfordringer end andre. De bruger naturen mindre, selv om de bor meget tæt på den, og risikerer dermed at blive ufrivillige 'indemennesker'". Derfor er der et stort samværs og sundhedspotentiale i at gøre naturen mere tilgængelig for mennesker med handicap.

9. INVESTERING I BEDRE ADGANG TIL TOGSTATIONER

I dag har 13 % af stationerne ikke niveaufri adgang, 79 % har ikke ledelinjer og 57% af stationerne har ikke standard-perronhøjde. Der er derfor behov for fx at få etableret ramper, lagt ledelinjer, installeret elevatorer og påbegynde ændringer af perronhøjderne.

DH foreslår, at man i 2020 og 2021 sætter 500 mio. kr. af til at lave initiativer, der gør togstationer mere tilgængelige for mennesker med handicap. Tilgængelighed til togstationer vil være en naturlig del af den kommende infrastrukturplan, og den nuværende situation gør det oplagt at fremrykke initiativerne. Udover at stimulere aktiviteten i bygge- og anlægssektoren, skaber initiativerne bedre adgang til kollektiv transport for mennesker med handicap og hermed bedre muligheder for at deltage i samfundet som f.eks. uddannelse og arbejde.

De fremtidige indkøb af nye lavgulvstog i forbindelse med Fremtidens Tog kan være med til at sikre bedre adgangsforhold til toget, men det kræver, at perronhøjden på stationerne er 55 cm (standardperronhøjde). Derfor er der behov for at påbegynde arbejdet med at ændre perronhøjder til standardperronhøjder. Niveaufri adgang til tog fra perron gør det også lettere for mennesker med barnevogn eller cykler og ældre at komme ind i toget.

DH har lavet en rundspørge om kollektiv transport blandt 566 mennesker med handicap. Undersøgelsen viser, at mange må fravælge kollektiv transport, fordi de oplever besvær og en række udfordringer ved at benytte den. Det betyder, at mange bliver ensomme, besøger familie mindre og deltager i færre fritidsaktiviteter.

Otte ud af ti med handicap (81 procent) svarer i undersøgelsen, at de samlet set oplever det som besværligt eller umuligt at rejse med tog.

Skøn over udgifterne til udbedring af forholdene på stationerne kan findes i Trafik- og Byggestyrelsens kortlægning af tilgængeligheden til de danske jernbanestationer samt ind- og udstigningsmuligheder i tog fra 2016.

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

DH er talerør for handicaporganisationerne og repræsenterer alle typer af handicap – fra hjerneskade og gigt til udviklingshæmning og sindslidelse. 35 handicaporganisationer med cirka 340.000 medlemmer er tilsluttet DH.